

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA — POLITICA

APARE ODATĂ PE SĂPTAMÂNĂ

Sub conducerea D-lui SILIU RĂDULESCU Consilier la Curtea de Apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
15, STR. JULES MIHELET, 15

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR
1 Nov. 1893 — 17 Aug. 1931

D. G. Maxim. — *Legile alienațiilor*
Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație S.-U.*
Arendare. — Contract. — Natură civilă (Nuța Șor cu Maria Manuchby),
Inalta Curte de Casație S. III. — Cambie. — Excepțiuni. — (Th. Licherdopol cu Banca Comercială Română).
Curtea de Apel din București S. I. — Pensii de stat. — Văduvă de război. (Ștefania Ioniță cu Casa de Pensii).
Curtea de Apel din București S. III. — Contencios administrativ. Funcționar nestabil. (Iulian Peter cu Ministerul de interne).
Tribunalul Ilfov S. I civ. cor. — Expropriere pentru utilitate publică. (Evdochia Țane cu Primăria Municipiului București).
Judecătoria Ocol. IX București. — Sechestrul asigurător. — Mobile puse în gaj. (Dida Bărbulescu cu Căpitan Toma Constantinescu).
Jurisprudența Străină.

LEGILE ALIENAȚILOR

și

PROECTUL FOSTULUI GUVERN ¹⁾

SECȚIUNEA II-a

Legea sanitară și de ocrotire din 1930

Sumar: *Inovațiuni introduse de legea nouă:*

- a) *sub raportul persoanei bolnavului.* 1) *Măsuri preventive de profilaxie mintală. Deosebirea între spitale speciale și azile.* 2) *Colonii de muncă. Însemnătatea lor.* 3) *Curabilitatea boalelor mintale în spitale de boli mintale și azile. Statistica celor vindecați după relațiile d-lui Doctor P. Tomescu.* 4) *Primirea în stabilimente a bolnavilor după legea actuală. Transferarea din spitale speciale în azile. Laconismul legii sub raportul acestei transferări. Critica legii și discuțiunea urmată cu d. Doctor Odobescu.* 5) *Eliberarea bolnavilor din spitale și măsuri speciale pentru bolnavii criminali.* 6) *Controlul azilelor și stabilimentelor de boli mintale. Lacuna legii din 1930.* b) *Inovațiuni sub raportul gestiunii bunurilor alienațiilor.* 7) *Sistemul legii din 1930. Asimilarea cu minorii sub acest raport.* 8) *Concluziune.*

Inovațiunile introduse de legea nouă

a) *Sub raportul persoanei bolnavului*

1) *Legea sanitară din 1930 reprezintă o etapă de-*

1) Vezi „Dreptul” No. 6 din 25 Februarie 1934.

cisivă în asistența și protecțiunea persoanei defectivilor, a celor slabi de minte și a bunurilor lor.

Autorii acestei legi dându-și seama că, dacă garanțiile contra menținerii abuzive a internațiilor sau sequestrărilor arbitrare trebuie întărite, este în primul loc necesar ca asistența lor să fie adaptată sistemului nou al profilaxiei mintale, inspirată de medicina modernă, care se silește a procedea mai întâi la mijloace preventive spre a veni în ajutorul suferinzilor.

„Alienatul fiind un bolnav, spune Expunerea de motive detaliată și convingătoare a legii, trebuie tratat ca orice bolnav, așa că s'a impus ideea că și bolnavii mintali trebuie primiți și tratați îndată după debutul boalei în adevărate spitale de specialitate, s'a cerut deci schimbarea regimului din casele de sănătate destinate acestor fel de bolnavi, și transformarea opicilor-închisori în adevărate clinici: s'a cerut într'un cuvânt un regim pentru bolnavii mintali identic ca cel stabilit pentru suferinzii de boale așa zise fizice.”

Urmând astfel noul sistem, experimentat de medici celebri din apus, legiuitorul din 1930 deosebește *spitalele speciale* pentru boale mintale și nervoase, instituțiuni menite a trata pe bolnavi, primindu-i cu formalități simple, de *azilele de siguranță, colonii de muncă*, pentru îngrijirea acelor a căror stare mintală anormală este cronică, incurabilă, pentru o durată mai mare de timp sau pentru tot restul vieții. În internarea acestor din urmă se prevăd formalități mai complicate, potrivit interesului garanției libertății individuale.

Spitalele speciale, casele de sănătate deschise, ce primesc bolnavii slabi de minte, cari fără pericol pot să nu fie internați, servesc astfel ca instituții de observație la începutul boalei, ca mijloace de încercare pentru bolnavii ce se crede a fi ușor vindecați, și în fine, ca locuință mai îndelungată pentru cronici care necesită o îngrijire deosebită. Atare spitale în interiorul orașelor sau mai departe, în comunele rurale, sunt o adevărată binefacere pentru alienați. După statistica întocmită de curând de ministerul sănătății, în întreaga țară, funcționează astăzi 11 spitale de alienați și boli mintale cu 4654 paturi.

Doctorul P. Tomescu, într'un interesant articol din „România medicală“ (No. 11 din 1923) spune: „Spitalele de boale mintale și nervoase trebuie să fie adevărate centre de profilaxie și de igienă mintală. Promiscuitatea bolnavilor acuti și a convalescenților cu pacienții cronici nu este recomandabilă din punct de vedere medical. Este nevoie a se separa spitalele de boale nervoase și mintale, instituțiuni de muncă activă, de azilele dn alienați, unde vor trebui îngrijii bolnavii cronici și incurabili.“

2) Legea din 1930 dă însemnătate coloniilor de muncă și fermelor pentru terapeutică prin muncă a bolnavilor. Și credem că măsura este nimerită. Munca manuală, grădinăria, cultura câmpului în ferme anume rânduite sunt mijloace excelente de a îndepărta prin distracțiuni și osteneală din spiritul alienațiilor ideile fixe și cele l'alte porniri dăunătoare lor și celor ce'i înconjoară.

Chestiunea clinicelor mintale și a coloniilor de muncă ocupă de mulți ani parlamentul francez. În Cameră s'a prezentat proiectul Dubief, după care în clinicile mintale sunt îngrijii unii alienați, ca și cum bolnavul s'ar prezenta la ori ce spital; alții pot fi aduși forțat din ordinul autorității, fără nici un certificat medical, act, ce ar putea întârzia intervenția, asistenței. Revue trimestrielle de droit civil, (1922 pag. 298), care ne dă aceste detalii adaugă: „Atare admitere în clinicile mintale este provizorie; în 24 ore de la sosirea bolnavului medicul este dator să trimeată un certificat prefectului spre a justifica starea bolnavului. După 15 zile alt certificat trebuie adresat prefectului, propunând internarea în azil dacă bolnavul este incurabil sau menținerea în clinică, dacă vindecarea este probabilă, după un tratament apropiat. Prefectul ia dispozițiuni. Dacă bolnavul este menținut în clinică, trebuie ca la fiecare trei luni să intervină o nouă dispozițiune a prefectului“. Din examinarea sistemului francez se vede că garanțiile pentru alienați rezultă din repetarea certificatelor medicale, constătătoare boalei, din lămuririle numeroase ce zisele acte pot să le dea, cât și din intervențiunea continuă a autorității de control.

3) Sistemul coloniilor agricole poate să aducă îmbunătățiri sistemului azilelor, dar nu'l poate înlocui. Azilele sunt necesare și binefăcătoare.

În Franța s'a criticat în ultimul timp sistemul internării colective, s'a pretins că acest sistem provoacă alienarea mintală când nu există și o înrăutățește când există, așa că numai funcționării azilelor colective se poate imputa înmulțirea alienațiilor.

Nu putem intra în chestiunea vindecării alienațiilor ce este cu totul medicală, dar cercetând situațiunea din țară, ne referim la un specialist, la Doctorul P. Tomescu, care, reproducând statistica alienațiilor din spitalul central de boale mintale și nervoase pe anii 1924—1930, observăm că din ea rezultă că 50 la sută din bolnavii cari intră sunt vindecați, sau așa ameliorați în cât părăsesc spitalul spre ași relua locul în viața socială și familială. „(România medicală“

Curabilitatea boalelor mintale de Dr. P. Tomescu, No. 7 din 1 April 1931.)

Ca rezultate practice s'a observat în spitalul central modern, din Capitală, denumit prin legea sanitară din 1930: „Institutul de boli mintale, nervoase și endocrinologice“, creațiune cu multă muncă și abnegațiune a Profesorului Dr. Obregia, că pe lângă vindecările și ameliorările bolnavilor ce am menționat, viața comună și obligațiunile la care dă naștere exercită acțiune favorabilă asupra alienațiilor, și, în fine, că psihiatria atât de interesantă aduce și pe terenul practic al curabilității servicii speciale apreciable (Dr. P. Tomescu, „articolul citat din România medicală“).

Necesitatea și utilitatea azilelor este recunoscută și reglementată de toate legiurile europene. În Anglia, tratarea la domiciliu în case private, *Workhouses*, este o excepțiune; regula generală și legală este că bolnavul trebuie încrândințat azilului, dacă reclamă privighere, și este necesar ca să fie internat spre a fi îngrijit și tratat.

4. Sub raportul primirei bolnavilor în spitale, legiuitorul din 1930 se ocupă în primul loc de avizele ce trebuie să se dea autorității sanitare a tuturor cazurilor de boli mintale ivite în familie sau în ori ce instituțiune. După constatarea medicului dacă bolnavul nu poate fi tratat în bune condițiuni la domiciliul său este transferat în spitalul de boli mintale și nervoase. Primirea în atare spitale libere este foarte simplă; ea este condiționată de îndatorirea medicului-primar de a întocmi un proces-verbal de primire, în care se constată detalii în privința stărei bolnavului și împrejurărilor ce au precedat și determinat internarea.

Internarea se aduce la cunoștința tribunalului tutelar cât și procurorului. Aceste organe trebuie să desemneze o comisiune compusă din un medic-legist și doi experți psihiatri, cari dau raport.

Legea nu arată mai departe care este rostul zisei expertize, dacă instanța tutelară sau procurorul pot ordona eliberarea bolnavului în cazul când expertiza stabilește inutilitatea internării.

Când este vorba de transferarea bolnavului în azile, pentru cronici legea este și mai laconică.

Observațiunile ce am făcut în ziarul „Adevărul“ referitoare la această chestiune¹⁾ privitoare la modul cum credem că trebuie garantată libertatea individuală în materie de internare a bolnavilor mintali a atras critica eminentului doctor Gr. Odobescu²⁾. Am răspuns, însă, că menținem susținerile noastre relativ la insuficiența legii din 1930³⁾, care, dacă în realitate conține unele reguli în privința controlului primirii și eliberării bolnavilor de spitale mintale și ner-

1) „Medicii experți în fața justiției“, în *Adevărul*, No. 15271 din 17 Oct. 1933.

2) „Asistența bolnavilor mintali de Gr. I. Odobescu, medic primar de spital, în *Adevărul*“, No. 15287 din 4 Noembrie 1933 și No. 15301 din 21 Noembrie.

3) Răspuns, „Medicii experți în fața justiției“ în *Adevărul* din 9 Noembrie 1933 No. 15291.

voase, este absolut laconică în privința garanțiilor ce trebuiesc luate când este vorba de internarea definitivă sau eliberarea unor atari bolnavi din azile sau stabilimente de cronici.

Iată, în adevăr ce ne spune singurul al. 3 al art. 453 din zisa lege, care tratează despre măsurile referitoare la aceste cazuri :

„Transferarea unui bolnav mintal într'un stabiliment pentru cronici nu se va putea face decât numai după îndeplinirea formalităților internării de durată, sau după ce medicul constată că bolnavul n'are nevoie de ospitalizare în spital special pentru bolnavi mintali și nervoși“.

Dar care sunt formalitățile de durată la care se referă legiuitorul ?

Nu găsim nimic precizat în toate dispozițiunile legii, așa că cei interesați se găsesc în impas, și trebuie să ghicească care a fost gândul legiuitorului. Este deci o omisiune gravă, întrucât nu este admisibil ca să nu se reglementeze modul intrării și eliberării bolnavilor din azile, astfel ca ele să nu ajungă un mijloc de atingere a libertății individuale. Dacă am crede că legiuitorul din 1930 s'a referit la măsurile prescrise de legea anterioară din 1894, răspundem că din simpla lor examinare se vede că ele sunt cu totul neîndestulătoare și învechite; nu prevăd de loc rolul instanțelor judiciare, și sunt mai reduse decât cele ce le prescrie legea din 1930 pentru așezarea și eliberarea bolnavilor din spitalele speciale mintale.

Legea actuală mai adaugă că simpla constatare a medicului din spitalul special, și în acest caz fără nici o altă formalitate, este suficientă pentru a trimite definitiv pe bolnavul mintal în azilul propriu zis, și astfel fiind, suntem în drept a ne întreba : Dacă aceste măsuri laconice sunt îndeșulătoare în garantarea libertății individuale, dacă oricâtă încredere am avea în seriozitatea și aptitudinea medicului specialist, care reprezintă necontestat o selecțiune morală, este destul ca numai în baza părerii sale și fără deciziunea autorității judiciare — chemată perpetuu a se pronunța în materie de constrângere a libertății individuale — să poată fi internați fără durată bolnavii mintali, când se știe că numai pentru simple delictе, legiuitorul ia măsuri serioase pentru asigurarea libertății individuale, prin controlul la care este supus mandatul de arestare al judeului instructor de către autoritățile judiciare competente ?

5) La cererea bolnavului sau a familiei lui, medicul primar este îndatorat a elibera din spital pe bolnavul vindecat sau pe cel ce se găsește în situație de a nu fi periculos sie-și sau celorl'alți. Medicul va reține însă pe bolnavul periculos, și contra închierii se va putea apela procurorului local, care, în urma unei expertiză compusă din un medic legist și doi specialiști, va lua măsurile convenite. O dispozițiune specială se prescrie pentru bolnavii criminali, cari nu pot fi eliberați decât după însănătoșire și deciziunea unei comisiuni, compusă din procuror, medicul legist

și medicul primar. Legea din 1894 cuprinde și alte măsurile de prevedere, care, credem că nu sunt abrogate după legea nouă. Astfel, după art. 13 din legea veche medicul este obligat în primele două zile după eșirea bolnavului din ospiciu să înștiințeze despre aceasta procurorul și prefectul județului unde domiciliază persoana eliberată.

6. Noul legiuitor deși chiar în primul articol pune un principiu salutar, că bolnavii și infirmii mintali sunt sub protecțiunea Ministerului public, totuși, când este vorba de control, desființează măsura prescrisă de legea din 1894, după care procurorul tribunalului este obligat a inspecta cel puțin odată pe lună zisele stabilimente, și prescrie prin art. 457 măsura facultativă că *ele vor putea fi vizitate* de procurorul tribunalului. Citatul text adaugă însă, în mod imperativ, îndatorirea organelor de control și inspecțiune de pe lângă autoritatea sanitară superioară de a inspecta stabilimentele de care ne ocupăm.

Negăsind în expunerea de motive și în debaterile adunărilor legiuitoare nici un argument care să fi motivat abrogarea dispozițiunii vechei legi din 1894, după care stabilimentele trebuie inspectate cel puțin de două ori pe an de prefectii județelor și primari, credem că această măsură a vechei legi a rămas în vigoare și sub imperiul legii sanitare din 1930. Cu toată tăcerea acestei ultime legi socotim că a rămas în vigoare și ținerea registrelor, prescrise de legea veche, ce conțin constatări privitoare la bolnavi, atât de esențiale în interesul lor, fiind o mărturie scrisă a solitudinii și sincerității cu care sunt căutați bolnavii. Este earăși cert că atribuțiunile organelor de control sunt menținute și prin actuala lege, așa că ele pot primi reclamațiuni chiar dela persoane străine și lua măsurile de îndreptare a neajunsurilor ce ar stabili. Sunt abrogate din vechia lege din 1884 numai dispozițiunile contrare legii din 1930 (art. 572.)

b) *Inovațiuni sub raportul gestiunii bunurilor bolnavului.*

7. Legea din 1930 caută să fie mai proteguitoare pentru bunurile pacienților intrați în spitale și stabilimentele psihiatrice decât legea anterioară. Alienații sunt asimilați cu minorii, aplicându-le dispozițiunile din codicele civil și celelalte legiuiri privitoare la tutelă.

Prin articolele finale legea din 1930 prevede că se abrogă dispozițiunile legii sanitare din 1910 ca și toate celelalte dispozițiuni din celelalte legi contrare. Astfel fiind, rezultă că măsurile prescrise de legea alienațiilor din 1894, ce nu sunt contrare celei din 1930, au rămas în vigoare. În consecință, dispozițiunile privitoare la numirea administratorului provizor, la îndatoririle acestuia de a efectua inventarul bunurilor alienatului, la vânzarea averii mișcătoare, la capitalizarea cu dobândă a sumelor disponibile, la garanțiile prescrise pentru înstrăinarea averii nemișcătoare, la primirea sau refuzul unei succesiuni, la intentarea

de acțiuni imobiliare și la darea de socoteli anuale și generale se aplică întocmai precum sunt prescrise de codicele civil. Socotim, însă, că deși măsurile noi luate de legiuitor constituie un progres sub raportul garanțiilor ce sunt de luat pentru alienați, cari nu și pot administra singuri avutul lor, totuși, legiuitorul trebuia să fie mai concis pentru a nu lăsa interpretului delicata sarcină de a lămuri care anume atribuțiuni sunt în sarcina administratorului și care anume măsuri dela tutelă nu pot fi aplicate.

8) Inchiem observațiunile noastre asupra dispozițiunilor importantei legi din 1930, aducând omagii legiuitorului și conducătorilor stabilimentelor de alienați, cari stăruiesc în ajutorul acelor ce merită grija alinării vieții lor triste. Progresele medicinei au impus o revizuire de atitudine, și în aplicațiunea acestei legi, așa că azilele de odinioară devin din ce în ce mai mult spitale speciale, iar bolnavii mintali sunt urmăriți și tratați prin metodele curente ale medicinei științifice.

Am arătat și lacunele ce prezintă dispozițiunile acestei legi atât de laconică, ca una ce cuprinde în totul 12 articole. Credem că era necesar mai multă concizie, mai cu seamă în ce privește transferarea bolnavilor din spitale în azile și rolul decisiv al instanțelor judiciare. În fine, legiuitorul trebuie să prevadă menținerea aplicațiunii măsurilor din legea veche în chestiunile controlului stabilimentelor publice și private cât și a sancțiunilor personalului medical și ajutător în caz de contravențiuni. În fine, maimultă precizie era de dorit în chestiunea administrării bunurilor internaților. Legiuitorul ne spune că ocrotirea intereselor materiale ale pacienților intrați în spitale și stabilimentele psihiatrice se vor regula potrivit dispozițiunilor prescrise de legea tutelară. Dar interesele materiale ale celor internați în azile cum vor fi administrate? Legea nu se explică asupra acestui punct, după cum iarăși nu se explică în privința motivului determinant al înlăturării măsurilor de control și vizite obligatorii ale procurorilor și altor organe administrative, menționate în legea din 1894.

Legiuitorul trebuie să acorde ocrotire efectivă ființelor nenorocite, care, prin pierderea rațiunii lor, devin de multe ori incapabile în tot cursul vieții, fiind forțate a se supune îngrijirii acelor cari le înconjoară

(Va urma).

Dimitrie G. Maxim

fost președinte la Curtea de Apel

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASTIE ȘI JUSTIȚIE S. U.

Audiența de la 18 Ianuarie 1934

Președinția D-lui C. G. Rătescu, președinte

Nuța Șor cu Maria Manuchby

ARENDARE. — CONTRACT. — NATURĂ CIVILĂ. — LITIGIU. — CARACTERUL LUI — ART. 3 COD. COM.

Contractele de arendare purtând asupra unor imobile au caracter civil, chiar dacă servă unui scop de speculație comercială și chiar dacă părțile contractante ar avea calitatea de comercianți, ast-fel că litigiul care s'ar naște cu privire la executarea unor asemenea contracte, are tot un caracter civil, de competența instanțelor civile.

No. 3. Trimis recursul făcut de Nuța Șor și User Goldenberg în contra deciziei Curții de Apel din Chișinău S. I-a cu No. 89/932 spre a fi judecat de S I-a a Inaltei Curți,

Curtea deliberând,

Asupra chestiunii de a se ști dacă recursul făcut de către Nuța Șor și User Goldenberg în contra deciziunii civile Nr. 89/932 a Curții de Apel din Chișinău Secția I-a, cade în competența de judecare a Secțiunii I-a, sau a Secțiunii III-a, a acestei Inalte Curți ;

Având în vedere că recursul de față fiind repartizat Secțiunii I-a a Inaltei Curți, această Secțiune în baza art. 31 § III din legea Curții de Casație, prin deciziunea Nr. 1365/932 și-a declinat competența și a trimis afacerea Secțiunii a II-a, spre a judeca pe motiv că recursul poartă asupra unei hotărâri dată într-o afacere cu caracter comercial; că Secțiunea a III-a prin deciziunea Nr. 1663/933 de asemenea și a declinat competența și a dispus trimiterea cauzei Secțiunilor Unite, pentru a regula competența constatând că, în speță, litigiul derivă dintr'un contract de locațiune, care având ca obiect un imobil, constituie un act de natură civilă, iar nu un act de comerț și deci conform art. 31 § 1 din legea citată nu poate fi competentă Secțiunea III-a, ci Secțiunea I-a, a acestei Curți ;

Având în vedere că, în speță, este constatat în fapt că litigiul a luat naștere prin acțiunea intentată de către intimații Maria Manuchby în calitate de proprietară a fabricii de spirt din com. Gancești (Lăpușna) și Ion Maniuc, Constantin Manuilov și Gherș Vainstoc, actuali arendași ai fabricii în contra recurențelor de azi Nuța Șor și User Goldenberg, ca foști arendași ; că, prin acțiune intimații cereau să fie obligați recurenții să le plătească o sumă de bani drept daune, provenite din faptul că nu și-au îndeplinit obligația luată prin două contracte de arendare, de a întreține în bună stare fabrica, de a face reparațiile necesare pentru acest scop și a o preda la expirarea contractelor în bună stare.

Că așa dar, fiind vorba de o acțiune în daune pentru neexecutarea obligațiilor luate prin două contracte de arendare urmează că litigiul poate fi considerat ca având un caracter civil sau comercial, după cum contractele de arendare din executarea căror derivă, au, sau nu, acest caracter;

Având în vedere că din cele două contracte rezultă că Maria Manucheby, ca proprietară a arendat o fabrică de spirt recurentului Nuța Șor pe timpul dela 25 Aprilie 1923 — 25 Aprilie 1926, iar dela această dată până la 25 Mai 1927, ambilor recurenți: Nuța Șor și User Goldenberg; că obiectul contractelor de arendare îl forma o fabrică de spirt compusă din terenuri, construcțiuni, case, magazii, beciuri, mașinării, etc.;

Considerând că aceste contracte de arendare au de obiect mai multe imobile — terenuri — case și unele lucruri mobile — mașini aparate — cari însă devin tot imobile prin destinație, conform art. 468, c. civ.;

Considerând că în drept contractele pentru locațiune de imobile sunt acte de natură civilă, iar nu acte de comerț căci art. 3 c. com., în enumerarea ce o face faptelor de comerț nu prevede aceste contracte, deși în textul art. 3 din codul comercial italian, care a servit ca model legiuitorului român se prevede ca fapte de comerț și operațiunile asupra imobilelor — cumpărarea și vinderea lor — când sunt făcute în scop de speculațiune comercială; că scoaterea acestor contracte dintre faptele de comerț de către legiuitorul român, învederează intențiunea de a le păstra caracterul civil, indiferent de scopul ce s'ar urmări prin ele;

Considerind că aceste contracte fiind de natură civilă ele nu pot lua caracterul comercial nici atunci când intervin între părți cari sunt comercianți, conform art. 4. c. com.

Că astfel fiind, urmează, în speță, ca cele două contracte de arendare purtând asupra unor imobile au un caracter civil, chiar dacă ar servi unui scop de speculație comercială și chiar dacă părțile contractante ar avea, toate sau parte din ele, calitatea de comercianți;

Că odată stabilit caracterul civil al contractelor de arendare, litigiul din speță ce derivă din modul în care părțile și-au executat obligațiunile lor contractuale are și el un caracter civil și deci, recursul de față făcută în acest litigiu trebuie considerat ca fiind îndreptat în contra unei hotărâri date în materie civilă, iar nu în materie comercială așa că potrivit art. 31 § 1 din legea Curții de Casație, el cade în competența de judecare a Secțiunii I-a, căreia prin regularea competenței urmează să-i fie trimis.

Pentru aceste motive, regulând competența, trimite recursul înaintea Secțiunii I-a a Inaltei Curții, spre a-l judeca.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III.a

Audiența de la 1 Martie 1933

Președinția D-lui D. Volanschi Prim-Președinte

Th. Licherdopol cu Banca Comercială Română

CAMBIE. — EXCEPȚIUNI. — ART. 349 COD. COM.

Excepțiunea de prematuritatea unei acțiuni cambiale, pe motiv că nu s'ar fi lichidat un compt curent care se pretinde a fi fost cauza obligațiunei cambiale, nu poate intra în cadrul de aplicațiune al art. 349 cod. com., de oarece excepțiuni de fond opozabile unei acțiuni cambiale, în sensul acestui text de lege, nu sunt de cât acelea cari evidențiază prin probe scrise și în mod grabnic, nemijlocit, stingerea totată sau parțială a dreptului reclamantului de a de a cere plata sumei arătate în cambie.

No. 384. — Respins după divergență recursul făcut de către Th. Licherdopol și alții în contra deciziunei cu No. 75/927 a Curții de Apel din Galați S. II-a în proces cu Banca Comercială Română.

S'au ascultat D-nii avocați Șt. Saftoiu și Em. Pantazi pentru recurenți și M. Râmniceanu pentru Banca intimată.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de recurs formulat de recurent;

Având în vedere că prin deciziunea supusă recursului Curtea de Apel — reformând sentința apelată — a admis acțiunea cambială a Băncii Comerciale Române — intimată în recurs — și a condamnat pe recurenți — în calitate de giranți și pe Societatea „România“ fabrică de uleiuri, ca emitentă, să plătească în mod solidar numitei Bănci suma de 3.000.000 lei pe baza unor cambii scăzute și protestate pentru neplată.

Având în vedere că înaintea Curții de fond — cum și astăzi prin motivul de casare mai sus reprodus — recurenți au opus excepțiunea prematurității acțiunei cambiale susținând că, întrucât cambiile n'au fost date și girate decât pentru garantarea unui cont curent deschis de Banca Comercială Română Societății „România“, nici aceasta, ca debitoare principală, nici giranții care au garantat datoria nu puteau fi obligați — potrivit art. 370 și următorii din cod comercial decât după lichidarea contului curent și numai până la concurența soldului debitor ce ar fi rezultat la încheierea comptului.

Având în vedere că această excepțiune a fost respinsă de Curtea de Apel ca neintrând în cadrul excepțiunilor prevăzute de art. 349 c. com.; că, în adevăr, argumentează Curtea, excepțiunea prematurității acțiunei bazată pe considerațiunile de mai sus nu este o excepțiune personală de grabnică soluție în sensul citatului articol, de oarece ea face ca exigibilitatea cambiei și admisibilitatea acțiunei cambiale să depindă de rezolvarea unei alte cesțiuni aceia a lichidării unui compt curent, cu care se pretinde a fi în legătură, cesțiune de natură să întârzie plata și

care e străină de conținutul cambiei; ori cambia e un titlu formal și complect, care prin ea însăși obligă la plata sumei ce cuprinde, fără a mai fi nevoie de alte dovezi și independent de cauzele sau circumstanțele care au dat naștere obligațiunii cambiale; că pentru ca o excepțiune de fond, personală celui care exercită acțiunea, să fie primită, trebuie — zice Curtea de fond — să se sprijine pe un act scris din care să reiasă dovada directă și nemijlocită a stingerii totale sau parțiale a datoriei cambiale față de reclamant, iar nu dovada cauzei obligațiunii, cum s'a căutat a se face în speță, dovadă cu totul inoperantă în acțiunea cambială și deci inutilă pentru soluțiunea ei; că, în speță — zice Curtea de fond — nu numai că nu s'au opus acte scrise, din care să rezulte plata totală sau parțială a cambiiilor, dar din corespondența urmată cu puțin înainte de scadență, rezultă că debitoarea principală Societatea „România” a recunoscut datoria cambială, urmărită prin acțiune și a solicitat creditoarei amânarea scadenței, ceea ce denotă conchide Curtea, că nu era vorba de nici un compt curent lichidabil, ci de o creanță deja lichidată constatată prin cambii și exigibilă la o scadență apropiată.

Considerând că, în principiu, cambia constituie un titlu formal și complect pentru exercitarea dreptului ce constată; că acest drept — de a pretinde suma arătată în cambie, în locul și la scadența determinată este un drept abstract, cu totul independent de scopul sau cauza care a putut determina emiterea cambiei sau transfertul ei prin gir.

Că, prin urmare, posesorul unei cambii ajunse la scadență și protestată pentru neplată — cum este în speță — acționând în judecată pe oricare din semnatarii ei — trăgători și giranți — nu este ținut să facă altă dovadă despre dreptul său de a cere plata și despre exigibilitatea acestui drept, decât aceia care rezultă din faptul posesiunii titlului ajuns la scadență și protestat în conformitate cu legea.

Că, dacă prin art. 394 c. com., legiuitorul a permis celui chemat în judecată să opună reclamantului — pe lângă excepțiunile formale acolo prevăzute și excepțiuni de fond, referitoare la validitatea dreptului în sine, el a restrâns însă aceste excepțiuni numai la cele personale reclamantului și numai întrucât ele ar fi de grabnică soluțiune și întemeiate întotdeauna pe o probă scrisă; că, prin aceste exigențe care își găsesc rațiunea lor în însuși caracterul și menirea specială a cambiei, ca mijloc rapid de credit și circulațiune, și care, ca atari, sunt de strictă interpretare, legiuitorul n'a urmărit alt scop decât acela de a înlătura din calea acțiunii cambiale toate acele excepțiuni sau mijloace de apărare uzitate în procedura dreptului comun și cari prin caracterul lor dilatoriu întârziind plata ar putea să zădărnicească scopul și efectele speciale ale cambiei.

Că la lumina acestor principii nu pot fi considerate, prin urmare, ca excepțiuni de fond opozabile unei

acțiuni cambiale în sensul art. 349 cod. com., decât acelea cari evidențiază prin probe scrise și în mod grabnic, nemijlocit, stingerea totală sau parțială a dreptului reclamantului de a cere plata sumei arătată în cambie.

Că, astfel fiind și întrucât în speță, Curtea de fond constată că recurenții n'au opus o asemenea excepțiune, constatatoare de stingere sau reducere a datoriei față de Banca reclamantă, ci o excepțiune de prematuritate a acțiunii cambiale, sub cuvânt că nu s'ar fi lichidat un compt curent ce se pretinde a fi fost cauza obligațiunii cambiale, cu drept cuvânt a respins această excepțiune ca neintrând în cadrul de aplicațiune a art. 349 cod. com., a făcut prin urmare o justă aplicațiune a acestui text de lege și n'a violat art. 370 și următorii din codul comercial, care reglementează contractul de compt curent iar — prin partea finală a art. 372 — cazul special al garantării lui cu ipoteca, cesiuni cu totul străine de materia acțiunii cambiale.

Că, dar motivul V de casare fiind neîntemeiat și întrucât celelalte motive de recurs au fost parte respinse de această Înaltă Curte prin decizia No. 671 din 30 Aprilie 1930 iar parte retrase în întregime, recursul urmează a se respinge.

Pentru aceste motive respinge.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. I-a

Audiența de la 14 Februarie 1934

Președinția D-lui Ernest Ceaur Aslan, consilier

Ștefania Ioniță cu Casa Generală de Pensuni

PENSIUNI DE STAT. — VĂDUVĂ DE RĂSBOI. — ART. 8 AL. ULTIM DIN JURNALUL CONSILIULUI DE MINISTRI 1922/931. — MODIFICAREA LEGILOR ANTERIOARE. — BUDGET. — DACĂ LEGEA BUGETARĂ ARE CARACTERUL UNEI LEGI ORDINARE.

Legea bugetară nefiind votată de ambele adunări legiuitoare, nu are caracterul unei legi ordinare și deci nu poate produce efectele unei atari legi, în ce privește modificarea dispozițiunilor dintr'o lege anterioară, care consființește anumite drepturi în favoarea unei persoane.

Prin urmare, chiar dacă dispoziția cuprinsă în jurnalul consiliului de miniștri No. 1922/931, prin care se prevede sistarea plăței indemnității de scumpete văduvelor de război grade inferioare recăsătorite, a fost legiferată prin art. 18 al. III al legii pentru perceperea și evaluarea cheltuelilor statului, aceasta nu poate întru nimic modifica drepturile acordate prin legile anterioare acestor categorii de văduve.

No. 42. — Admisă acțiunea de contencios intentată de către Ștefania Ioniță împotriva părților Casa Generală de Pensuni și Președinția consiliului de miniștri.

dictor cu Statul Român reprezentat prin Ministerul de Interne, anularea Inaltului Decret Regal No. 1517/933, prin care a fost numit membru al Comitetului local de revizuire Chişinău, ca fiind nelegal şi reîntegrarea sa, cu toate drepturile legale, în funcţiunea de Inspector general administrativ, în Ministerul de Interne, funcţiune pe care o deţinea până la apariţia aceluşi Decret, rezervându-şi dreptul la o deosebită acţiune în daune;

Având în vedere că Ministerul de Interne prin concluziile sale cere respingerea acestei acţiuni ca inadmisibilă pentru motivul că reclamantul ne-având dobândită stabilitatea în funcţiunea de inspector general administrativ, în conformitate cu legea statutului funcţionarilor publici, nu-i este deschisă calea acţiunii în contencios administrativ, pentru a cere reîntegrarea în funcţiunea ce ocupase şi anularea Decretului de numire în noua sa funcţiune; că deşi printr'o deciziune a Ministerului de Interne Iulian Peter a fost declarat stabil în funcţiunea de Inspector general administrativ, aceea deciziune era însă nelegală căci se întemeia pe avizul unei Comisiuni de numiri şi înaintări greşit constituite, prin aceea că a fost prezidată de un Subsecretar de Stat al Ministerului de Interne, pe când după art. 39 al legii statutului funcţionarilor publici trebuia să fie prezidată de Secretarul general al Ministerului, Subsecretarul de Stat neputând intra în compunerea ei.

Asupra admisibilităţii acţiunii.

Având în vedere că din actele dosarului se constată în fapt că la 30 Martie 1922 Iulian Peter a fost numit Prefect al judeţului Bihor; că la 1 Mai 1923 a fost numit Inspector general administrativ în Ministerul de Interne; că la 24 Aprilie 1924, Comisiunea de numiri şi înaintări a aceluşi Minister, sub prezidenţia Subsecretarului de Stat R. Franasovici, şi-a dat avizul prin care îl consideră stabil; că, pe baza aceluşi aviz s'a dat Deciziunea Ministerială No. 24876 din 30 Aprilie 1924 prin care se confirmă stabilitatea reclamantului; că dânsul a continuat să ocupe funcţiunea de Inspector general administrativ, îndeplinind în această calitate diferite însărcinări; că la 31 Ianuarie 1930 a fost încadrat, potrivit art. 199 şi 202 şi 203 din legea pentru organizarea ministerelor, în aceeaşi funcţiune; că prin Inaltul Decret Regal No. 1517 din 19 Mai 1933, a fost numit membru în Comitetul local de revizuire Chişinău, că acest Decret a fost motivat pe lângă alte hotărâri cu caracter administrativ pe dispoziţiunile art. 2 din legea pentru complectarea măsurilor excepţionale de ordin financiar din 24 Decembrie 1932, pe dispoziţiunile art. 50 din legea Statutului funcţionarilor publici şi ale art. 3 şi 5 din legea pentru modificarea legii de organizare a Comitetului Central şi a Comitetelor locale de revizuire.

Având în vedere că din cele expuse rezultă că Ministerul de Interne a considerat, întotdeauna pe reclamant, ca stabil în funcţiunea de inspector general administrativ,

Că, în adevăr, prin deciziunea Ministerială No. 24876 din 30 Aprilie 1924, i s'a recunoscut această stabilitate; că apoi fiind încadrat la 31 Ianuarie 1931 în funcţiunea ce ocupa, prin aceasta Ministerul s'a comportat faţă de reclamant ca faţă de un funcţionar stabil, căci nu puteau fi încadraţi, conform noii legi, funcţionarii nestabili, atâta vreme cât cu funcţionarii stabili urma a constitui, potrivit art. 204 din aceeaşi lege, un cadru auxiliar.

Că în fine, chiar Decretul de numire al reclamantului ca membru în Comitetul local de revizuire Chişinău, se întemeiază şi pe dispoziţiunile art. 50 din legea statutului funcţionarilor publici, dispoziţiuni prin care se arată normele potrivit cărora funcţionarii stabili pot fi transferaţi dintr'o funcţiune în alta.

Considerând că dacă funcţionarii nestabili nu pot ataca pe calea contenciosului administrativ, actele prin care sunt îndepărtaţi din funcţiunile ce ocupă, acte care apar ca o consecinţă a nestabilităţii lor, nu li se poate însă refuza acest drept, atunci când prin actele ce îi lezează *nu s'a avut în vedere să li se ridice stabilitatea* ce le fusese recunoscută printr'un act anterior, al autorităţii competente, chiar dacă recunoaşterea stabilităţii nu ar fi fost făcută cu paza tuturor formelor legale;

Că această consecinţă decurge din principiul de ordine, că actelor autorităţilor administrative trebuie să li se recunoască deplina eficacitate, indiferent de legalitatea sau nelegalitatea lor, atâta vreme cât autoritatea competentă nu a revenit asupra-le;

Având în vedere însă, că prin Decretul ce se atacă de către Iulian Peter, nu se manifestă intenţiunea Ministerului de Interne de a reveni asupra stabilităţii ce-i fusese recunoscută prin Deciziunea din 30 Aprilie 1924; că aceluşi Decret nu i se poate da alt înţeles, fără a denatura intenţiunea Ministerului, astfel cum rezultă din faptele expuse mai sus; că de aceea nu se poate contesta dreptul reclamantului de a uza, în aceste împrejurări, de calea contenciosului, administrativ pentru a discuta legalitatea suscitului Decret, ce pretinde că îl lezează;

Considerând că finele de neprimire ridicat de Ministerul de Interne este neîntemeiat şi pentru motivul că reclamantul se găsea la data de 25 Aprilie 1924, când Comisiunea de numiri şi înaintări a Ministerului de Interne luase în deliberare situaţiunea lui, în cazul prevăzut de art. 64 al. II al legii statutului funcţionarilor publici; că adică având o vechime în funcţiune mai mică de 5 ani, iar mai mare de un an, putea să fie declarat stabil după aprecierea acelei Comisiuni.

Că în această situaţiune reclamantului nu i se poate lua funcţiunea ce ocupă nici prin înlocuire nici prin transferare mai înainte ca Comisiunea de numiri şi înaintări să se fi pronunţat asupra stabilităţii lui, căci altfel stabilitatea funcţionarilor din această categorie în loc să depindă de aprecierea Comisiunii de numiri şi înaintări, astfel cum cere legea, ar fi atârnat

de voința Ministerului, tocmai ceeace legea a vroit să înlăture ;

Că deci reclamantul având dreptul de a nu fi îndepărtat din funcțiune până la pronunțarea Comisiunei mai sus arătate, urmează a l se recunoaște și dreptul de a se plânge pe calea contenciosului administrativ, în potriua actului pe care Ministerul îl înlătură din funcțiune, mai înainte de a se fi pronunțat în mod valabil Comisiunea de numiri și înalțări legal constituită.

Că așa dar, întrucât Ministerul de Interne pretinde că o asemenea Comisiune, constituită în compunerea prevăzută de lege, nu s'a pronunțat, asupra stabilității reclamantului nu se poate tăgădui acțiunea acestuia tinzând la menținerea sa, astfel că finele de neprimire propus de Ministerul de Interne urmează a fi respins ca neîntemeiat ;

In fond,

Având în vedere că prin Inaltul Decret Regal No. 1517/993, Iulian Peter este numit membru în Comitetul local de revizuire Chișinău, și că acest Decret este întemeiat, după cum s'a arătat mai sus, pe dispozițiunile art. 2 din legea pentru complectarea măsurilor exsepționale de ordin financiar, ale art. 50 din legea statutului funcționarilor publici și ale art. 3 și 5 din legea modificatoare a organizării Comitetului central și a Comitetelor locale de revizuire ;

Având în vedere că în primul rând urmează a stabili dacă prin sus citatul decret se operează o numire, după cum se exprimă dânsul sau o transferare, după cum rezultă din motivarea sa ;

Considerând, că ceeace indică cu mai multă precizie, caracterul unui act ce cuprinde o manifestare de voință, atunci când actul este motivat, precum este decretul în speță, este motivarea lui, căci motivele autorului său exprimă mai exact intențiunea acestuia.

Că potrivit acestei norme urmează a considera că Inaltul Decret Regal ce face obiectul acestui proces, cuprinde o transferare fiindcă în motivarea lui se invocă dispozițiunile art. 50 din legea statutului funcționarilor publici, prin care se reglementează transferările funcționarilor publici recunoscuți stabili ;

Că măsura transferării nu este inconciliabilă cu celelalte dispozițiuni legale arătate în motivarea acelui Decret căci primul din textele citate arată modul cum se va putea complecta funcțiunile devenite vacante până la 1 Aprilie 1934, indicând printre aceste moduri și transferările, iar ultimele două texte indică condițiunile ce trebuiesc să întrunească persoanele ce vor putea compune Comitetul Central și Comitetele locale de revizuire ; că din potrivă, invocarea dispozițiilor art. 50 din legea statutului funcționarilor publici este inconciliabilă cu un decret de numire ;

Având în vedere că potrivit art. 50 mai sus citat, transferările de la un serviciu la altul în aceiaș ad-

ministrație sau în serviciile exterioare nu sunt obligatorii de cât dacă sânt făcute în interes de serviciu, în funcțiuni echivalente și cu avizul conform al Comisiunei pentru numiri și înalțări.

Considerând că de oarece în speță, transferarea reclamantului s'a făcut fără avizul Comisiunei de numiri și înalțări, fără a se arăta vre-un interes de serviciu, și într'o funcțiune inferioară, ca salarizare, acelei de Inspector general administrativ pe care o deținea, această transferare este nelegală și deci Inaltul Decret Regal prin care a fost efectuată urmează a fi anulat ;

Considerând că Inaltul Decret Regal No. 1517/933 este nelegal și în cazul când ar cuprinde numirea reclamantului Peter într'un post nou, de oarece la data decretului, Iulian Peter ocupa o funcțiune care nu-i putea fi luată, sub nici o formă, fără consimțământul său după cum s'a arătat cu ocaziunea examinării admisibilității acestei acțiuni.

Că deci acțiunea de față fiind întemeiată urmează a fi admisă.

Văzând și cererea de cheltueli de judecată Curtea apreciind le fixează la suma de lei 5000 lei.

Pentru aceste motive redactate de D-1 consilier Mircea Possa, admite.

Semnați: *Aurel Bogdan, M. Possa, G. P. Docan.*

Tribunalul Ilfov Secția I-a Civ. Cor.

Audiența dela 2 Decembrie 1935

Președinția D-lui Hariton Udrea, judecător

Evdochia Țane și alții cu Primăria Municipiului București și alții

EXPROPRIERE PENTRU UTILITATE PUBLICĂ. — RETROCEDARE ORDONATĂ DE JUSTIȚIE. — ART. 67 DIN LEGEA DE EXPROPRIERE RETENȚIUNE. — DETENȚIUNE PRECARĂ. — PERCEPEREA FRUCTELOR.

1. Retrocedarea prevăzută de art. 67 din legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică, se aplică și față subachizitorii imobilelor expropriate de autoritatea publică, care renunțând la realizarea cauzei expropriațiunei, a înstrăinat acele imobile.

2. Dacă dreptul de retențiune implică detențiunea precară din partea debitorului bunului și deci răpește acestuia puțința de a-și apropria fructele bunului, nu e mai puțin adevărat că el poate percepe și fructele, spre a le reține însă și pe ele cu același titlu cu care deține bunul însuși, cu atât mai mult cu cât creanța se sporește cu trecerea timpului prin dobânzile ce se acumulează.

No. Respinsă ca nefondată acțiunea pentru înființare de se" chestru judiciar intentată de Evdochia Țane și alții în proces cu Primăria Municipiului București și a Sectorului III Albastru, Vasile Dumitrescu, Dodel Senielevici și Zelig Săpanaru.

S'au ascultat D-nii avocați Romulus Georoceanu, C. Xenî, și Androniu pentru reclamant și Grigore Iunian, Văleanu, H. Siegler și Al. Mavrojani pentru pârâți.

Tribunalul,

Asupra acțiunii intentată prin petiția înreg. la No. 35122 din 22 Iunie 1933 de către Evdochia Țane, Zoe Țane, Constanța Țane și Niculae Țane, toți cu domiciliul ales la d-l. avocat Romulus Georocanu domiciliat în București, Str. Stelea No. 2, împotriva Primăriei Municipiului București, Primăria Sectorului III Albastru, prin reprezentanții lor legali și a d-lor Vasile Dumitrescu domiciliat în București, Str. Fundătura Lănăriei No. 4, Dodel Sanielevici, domiciliat în București, Cal. Călărăși No. 39 și Zelig Săpunaru domiciliat în București, Splaiul Unirei No. 97, acțiune prin care se cere instituirea unui sechestră judiciar asupra imobilelor, teren și construcțiuni situate în București, Fundătura Lănăriei No. 4, colț cu Strada Albinelor și Str. Lănăriei No. 47 bis, colț cu Fundătura Lănăriei No. 45 bis.

Având în vedere motivele acțiunii precum și concluziunile părților în instanță, din care rezultă în fapt că printr-o acțiune principală actualii reclamanți au cerut părților să le delase în stăpânire terenul situat în str. Lănăriei colț cu Fundătura Lănăriei și cu str. Albinelor în suprafață de 1355 m. p., întrucât acest teren fiind expropriat de multă vreme din proprietatea părților de către Primărie în vederea unor lucrări edilitare care nu s'au mai executat, Primăria parcelându-l și vânzându-l chiar, părților, el urmează conform legii de expropriere să fie retrocedat proprietarilor expropriați; că această acțiune a fost admisă de Tribunalul Ilfov, acordându-se însă părților constructori de bună credință, *dreptul de retențiune* a construcțiilor până la depăgubirea lor integrală pentru costul materialului și mânei de lucru; că această sentință a fost confirmată de Curtea de Apel București prin decizia No. 297 din 9 Iulie 1932.

Având în vedere că în sprijinul acțiunii prezente, reclamanții au susținut că sunt întrunite condițiunile cerute de art. 615 pr. civ., întrucât în speță există litigiu asupra proprietății și folosinței terenurilor și construcțiilor arătate în acțiune; iar în ce privește oportunitatea cererei, urmează a se ține seamă de titlul precar cu care părții dețin actualmente folosința construcțiilor, ceea ce periclitează buna întreținere a lor, până la momentul lichidării drepturilor fixate în decizia Curții de Apel, astăzi atacată cu recurs în Casație, iar dreptul de retenție acordat părților până la plata prețului construcțiilor trebuind a se socoti numai asupra proprietății construcțiilor și asupra folosinței acestora, în sensul adică de a se ține seamă în judecarea prezentei cereri, pe de o parte de faptul că în prețul cu care trebuiesc despăgubiți părții, trebuiesc computeate toate veniturile încasate de ei după intentarea acțiunii în revendicare de când ei au devenit detentori precari ai construcțiilor, iar pe de altă parte chiar pe viitor deși cu veniturile încasate s'a acoperit deja întregul preț, urmând a se culege veniturile, nu de către părți în

calitate de titulari ai dreptului de retenție, ci numai pe contul titularilor drepturilor de proprietate.

Având în vedere și obiecțiunile părților cari susțin că imobilul este conservat în bune condițiuni, că nu se face nici o dovadă a vre-unei degradări ne-reparate, că atribuirea dreptului de retenție implică folosința, deci culegerea veniturilor bunului, atunci când acesta este producător de venit; că prețul construcțiilor datorit părților este echivalentul bunului și cum acesta este producător de venit și prețul este purtător de dobânzi dela data când s'a atribuit asupra bunului, titlul de proprietate către reclamanți și că deci veniturile se încasează în compensația acestora, prețul rămânând intangibil și independent datorit de către reclamanți.

Având în vedere și obiecțiunile reprezentantului Primăriei, care susține că retrocedarea ordonată de justiție conf. art. 67 din legea de expropriere nu operează decât după ce reclamanții vor sesiza comisia arbitrală pentru fixarea prețului retrocedării și consemnarea lui pe seama autorităților.

Considerând că retrocedarea prevăzută de art. 67 din legea de expropriațiune pentru cauză de utilitate publică, se aplică și față de subachizitori imobilelor expropriate de autoritatea publică care renunțând la realizarea cauzei expropriațiunii, a înstrăinat acele imobile.

Considerând că în conformitate cu art. 494 fine posesorul evins care a făcut construcțiuni cu bună credință, are drept la despăgubirea sa pentru valoarea materialului și muncii ce au necesitat acele construcțiuni, sau după alegerea proprietarului fondului la plata unei sumi de bani egală cu valoarea cu care a crescut fondul datorită acelor construcțiuni.

Considerând că această soluțiune se sprijină pe principiul primordial al neîmbogățirii fără cauză în detrimentul altuia, principiu care infirmă pretențiunea reclamanților ca prin efectul revendicării să rămână proprietari pe teren și construcțiuni, fără a face vre-o altă plată, — decât pentru terenul propriu zis față de autoritatea fostă expropriantă, dreptul la folosința imobilului — recte — la culegerea veniturilor fiind echivalentul dreptului ce avea constructorul de bună credință de a culege fructele civile ale capitalului investit în construcțiuni

Considerând că dreptul de retențiune atribuit părților, în speță se sprijină pe ideea de reciprocitate de obligațiuni privind acelaș bun și constituie în favoarea debitorului bunului pentru creanța sa născută cu ocazia păstrării lui sau datorită amplificării de valoare pe care a dat-o debitorul în acest timp, bunului, o garanție reală cu caracter de excepțiune pasivă, putând păstra bunul până la complecta sa îndestulare.

Considerând că dacă dreptul de retențiune implică detențiunea precară din partea debitorului bunului și deci răpește acestuia puțința de a-și apropia fructele bunului, ceea ce implică ideea de posesiune, nu e mai

puțin adevărat că el poate percepe și fructele spre a le reține și pe ele cu același titlu cu care deține bunul însuși, cu atât mai mult cu cât creanța sa sporește cu trecerea timpului prin dobânzile ce se acumulează.

Considerând că în atare circumstanțe e necesar a se face o distincțiune între fructele bunului reținut, așa cum se prezintă el înainte de a i se fi amplificat valoarea, la aceste din urmă retentorul având dreptul ca echivalent al indisponibilizării capitalului ce el însuși a investit și care i se datorește din același moment din care retentorul se consideră lovit de precaritate, cu dobânzile aferente.

Considerând că în speță fructele se culeg numai din folosința construcțiilor, fondul prin el însuși nefiind ab initio producător de venit.

Considerând că ideea care disciplinează dreptul de retențiune este aceea de restitutio in integrum, idee care se opune pretențiunii reclamanților de a răscumpăra construcțiuni care depășesc de multiple ori valoarea terenului, cu însăși veniturile acelor construcțiuni, totalizate abstract pe mai mulți ani.

Considerând că în aceste condițiuni, cea ce soluționează problema ridicată de cererea de sechestrul judiciar, este ideea de oportunitate, de risc ireparabil pentru una din părțile în litigiu.

Că în speță însă, reeșind că în afară de prețul de cost al materialului și muncii, constructorii mai au drept și la procentele capitalului investit, în lucrări, care în mod normal se socotesc compensate prin culegerea fructelor civile ale construcțiilor ridicate de ei.

Că dar împrejurările cauze nu invederează oportunitatea măsurii de înființare a sechestrului judiciar până la lichidarea drepturilor fixate prin decizia menționată a Curții de Apel.

Considerând că obiecțiunile făcute de reprezentantul Primăriei, deși neîntemeiate, întrucât sub raportul art. 615 pr. civ. nu interesează sesizarea instanței arbitrale, procesul relativ la proprietate fiind deschis, totuși nu modifică soluționarea pricinii pentru considerentele anterioare.

Că fiind astfel, acțiunea de față urmează să fie respinsă cu 5.000 lei cheltueli de judecată cât s'a apreciat.

Pentru aceste motive redactate de dl. Judecător Laurențiu Preușescu, respinge.

Semnați: *Hariton Udrea, Laurențiu Preușescu.*

JUDECATORIA OCOL II BUCUREȘTI

Audiența de la 17 Februarie 1934

Judecător: I. Simionescu

Dida Alexandrina Bărbulescu cu Căpitan Toma Constantinescu

SECHESTRU ASIGURĂTOR. — DEBITOR. — MOBILE PUSE ÎN GAJ. — DACĂ SE POATE INFIINȚA SECHESTRU ASIGURĂTOR ASUPRA LOR.

Spre deosebire de măsurile de urmărire de-

finitive, măsurile de asigurare pot fi exercitate de către un debitor chiar când mobilele au fost depuse în gaj convențional sau legal, de către un debitor, de oare-ce debitorul continuă a rămâne proprietarul lor până la vânzarea acelor mobile.

No. 428. — Respinsă ca nefondată contestația făcută de Dida Alexandrina Bărbulescu în contra executării Cărții de judecată cu No. 132/934 în proces cu Eliza Căpitan Constantinescu și Căpitan Toma Constantinescu.

Judecata,

Asupra contestației făcută de Dida Alexandrina Bărbulescu din București B-dul Banu Manta No. 79 în contra executării începute de către Eleza Căpitan Constantinescu și Căpitan Toma Constantinescu, ambii domiciliați în București str. av. Protopopescu 29, față de chiriașii contestatoarei Tița Atanasiu și C-tin Atanasiu din str. Banu Manta No. 79 — executare începută în baza acțiunii și a cărții de judecată cu No. 132/934 care s'a dat în dosarul acestei judecătoriai cu No. 2714/933.

Având în vedere actele din dosar din care se stabilește că prin cartea de judecată civilă cu No. 132/934 dată de această instanță — chiriașii Tița și Constantin Atanasiu — au fost obligați la plata sumei de lei 10.900, — față de proprietarii Eliza și Toma Constantinescu de către aceștia și pentru garantarea sumei de mai sus — s'a cerut aplicarea unui sechestrul asigurător asupra averii mobile a foștilor chiriași — cari cu contractul de închiriere vizat de Ad-ția financiară a Capitalei sector IV Verde sub No. 3441 din 16 Mai 1933 au închiriat dela contestatoarea Dida Alexandrina Bărbulescu un apartament din imobilul acesteia situat în B-dul Banu Manta No. 79 pe termen de un an cu începere dela data de 10 Mai 1933 și unde se află averea mobilă în timpul aplicării sechestrului care poartă data de 26 Mai 1933 și a cărei anulare se cere prin contestația de față — pe motiv că obiectele sechestrate în conformitate cu disp. art. 1446 și 1930 c. civ. garantează prețul chiriei din contractul de locațiune existent între noul proprietar și chiriașii menționați, iar intimații care au executat hotărârea de mai sus — în conformitate cu art. 1730 c. civ. ar fi trebuit ca în termenul util de 15 zile printr'o acțiune în revendicare să ridice aceste mobile încunoștiințând de această urmărire pe noii proprietari lucru pe care intimații-creditori nefăcându-l sunt decăzuți din dreptul de gaj asupra obiectelor transferate în noul domiciliu al chiriașilor și care dela data noului contract de închiriere cu data certă garantează și servește drept gaj al plății chiriei noului apartament ocupat de aceștia.

Considerând că, față de considerațiunile de drept susținute de către contestatoare și combătute de către intimați, prin acea că contestația de față din

punct de vedere juridic este neîntemeiată chiar în virtutea art. 1730 c. c. menționat de contestatoare, întru cât în baza acestui text, un proprietar are drept gajul garanției plăței chiriei de chiriaș — averea mobilă care mobilează imobilul închiriat; Că în vederea aceasta legiuitorul prin textul acestui articol împuternicește, pe lângă dispozițiunile de drept comun, pe proprietar cu alte garanții speciale și anume: cu privilegiul special asupra acelor mobile și cu revendicarea mobilelor în termenul de 15 zile dela transferarea lor în alt imobil. Că așa fiind intimatul creditor proprietar atunci când prin sechestrul asigurator a urmărit mobilele care erau în proprietatea sa ca garanție a chiriei datorate de către debitorii chiriași, deși transferate în alt imobil — a exercitat o cale legală de urmărire cu caracter conservator; el având dreptul de revendicare asupra mobilelor, ca consecință avea dreptul și de sechestrul asigurator, — cerere care fiind făcută la data de 26 mai 1933 dec în lăuntru termenului de 15 zile menționat de art. 1730 c. civ. termen care urmează a se socoti dela data de 10 Mai 1933 data când s'a pus în lucrare noul contract de închiriere, este valabil și juridic făcută și ca atare sechestrul asigurator bine aplicat asupra averii mobile căreia vechiul proprietar în virtutea dreptului său de revendicare, care de fapt nu este o revendicare propriu zisă ci un drept de suită analog cu o repunere în posesia fostului său gaj — are și dreptul de a se asigura prin măsurile legale ale sechestrului asigurator, măsură care de altmintrelea este permisă chiar după normele de drept comun și chiar dacă în speță u'ar fi fost vorba de aplicarea dispozițiilor din art. 1730 c. c. întru cât spre deosebire de măsurile de urmărire definitive — măsurile de asigurare pot fi exercitate de către un creditor chiar când mobilele au fost depuse în gaj convențional, sau legal cum este în speță, de către un debitor, de oare ce debitorul rămâne proprietarul lor până la vânzarea acelor mobile.

Că astfel fiind, pe considerațiunile de mai sus și fără a mai discuta și celelalte chestiuni cari devin inutile, contestația de față urmează a fi respinsă ca nefondată și apreciind asupra speselor de judecată cerute de creditor le fixăm la suma de lei 300.

Pentru aceste motive respinge.

Semnat: I. Simionescu.

JURISPRUDENȚA STRAINA

DIVORȚ. — Greșeli respective. Femeea singură reclamantă. Oficiul instanței.

Atunci când soțul s'a mărginit a conchide la respingerea cererii de divorț introdusă contra lui de către femeie, fără a opune acțiunii o cerere de aciași natură fondată pe greșelile acesteia, instanța nu este ținută de a cerceta dacă greșelile sau lipsurile la datoriile sale puteau fi imputate, și pronunță cu

drept cavânt divorțul contra soțului recunoscând că motivele femeii au fost stabilite.

(Cass. Ch. Req. 19 Janvier 1931 *Gazette du Palais* 10 Mars 1931. *Récueil des Sommaires de la Jur. franç.* 1931 Mai No. 5 pag. 507).

OBSERVAȚIE. — Cererea reconvențională este frecventă în procedura divorțului. Scopul propus de către pârât introducând o asemenea cerere este de a dovedi reciprocitatea greșelilor și de a obține ca decăderile rezultând din condamnare, să nu apese numai asupra lui singur.

Cererea reconvențională este socotită de jurisprudența franceză ca constituind un mijloc de apărare la acțiunea principală a reclamantului. (Cass. Civ. 6 août 1912, *Dalloz P.* 1914, 1, 228. *Sirey* 1913, 1, 83). Ea n'are individualitate proprie și nu există decât pentru că o cerere principală a fost intentată (*Planiol et Ripert Traité Pratique de Droit Civil Français*, Tome II-ème No. 586 pag. 485 „Acest caracter — zic acești autori — este contestabil, căci cererea reconvențională, nu împiedică pe acela care a introdus-o de a fi condamnat decât apărându-se de faptele care îi sunt imputate“ (*Planiol et Ripert op. și loco citat*).

Deciziunea Casei este în acest ultim sens.

D. COTRUTZ

Bibliografie

A apărut

Volumul IX

Doctrina

— Franceză și Română —

(art. 1391—1914)

din

Codul Civil Adnotat

de

C. Hamangiu

și

N. Georgean

Cu acest volum se încheie valoroasa lucrare, pe care după o muncă fără preget, harnicul președinte al Curții de Apel din București a adus o la bun sfârșit, cu toată competența culturale sale juridice.

Tipărit ireproșabil în editura Librăriei „Universala“ Alcalay & Co., costul acestui volum este de lei 500.